

LUMINARII.

Gazeta Beserecésca, Politica, e literaria.

Cu pre Gratiósá invbientia.

Miercuri

Nr. LXI.

25 Fevruariu. 1848

VIENA. 10:22 febr. M. Sa C. R. apostolica bene voi pre gratiósu a denumi pre Rm. D. Josefú Kust, abatele si Vicariulu Capitulariu al Strigonului in cele spirituali, de episcopu titulariu.—In 5:17 ale acestei mori in Viena Ex. sa presidente consiliului belicu si generariu de cavaleria, Com. Ignatiu de Hardegg-Glatz, dupa o patema pre scurta. Repausatulu era nascutu in 30 jul. 1772, si in maiu a. 1789 intrá ca sublocutienutoriu in regimentulu Kinsky. De atunci afora de alte deregatorie, in nov. a. 1830 fu denumitu Consiliariu-intimu si generariu-comandatoriu in Transilvenia; de unde inca in 1831 fu tramisu intru aceeasi calitate in Galitia, si apoi in dec. aceluasi anu fu chiamatu la Viena ca V. presidente consiliului belicu de Curte, dupa care curandu in aug. a. 1834 se denumi de Presidente actuale aceluasi consiliu. De la diet'a trecuta repausatulu era si indigena Transilvaniei. Famei'a Hardegg era dein cele mai vechie a le monarchiei, a caria mosi'a Hardegg in dilele betrane se tienea de Salzburg. Numelei se dice a ocurre intru odiploma dein a. 1163, si mai nu este campu de bataia in secele trecute pan' in celu de acum, in care vre unulu dein acésta familia helicosa se nu fia memoratu. Catra capetulu seclului XVII fameli'a se impartí in doue linie. Celu mai betranu porta totudea un'a doue deregatorie baronesci ereditarie, ce noi le potemu numi dupa boeriele cunoscute: mare Paharnicu in Austria dein diosu de Ens, si mare Stolnicu in Stiria.

Viena. Temele propuse de Academi'a C. a Scientieloru:

II. Filologica, una: „Sistem'a fonetica a totororú limbelorú slavice, ca temeiu si parte integritoria a unei gramatice slavice comparative, asia are de ase lucrá dupa fuintane si in sistema, catu celu mai antaiu desvoltatu si mai largu curretoriu dialectu vechiu-slavicu se aubaserecescu se se puna de temeiu, si in urma celelalte vie si literari-culte dialecte se se lumineze intru urmarea le fresca, adeca cu cantare la cea dein la-intru a-loru cumnatia genetica, si inca intru acelu modru si forma, cum asemenea se facú prentu viti'a limbelorú germane si romane in operile esemplarice a lui Jacob Grimm si Fred. Dietz.“

Déca inse aici se indrépta la numitele doue opuri filologice mai de frunte, ca la nesce mustre de urmatu, de sene urmeza, cum ca numai cele dein la-intru si esentiali inalte calitati acelor'a carti se intielegu, si cá in catu prentu despuestiunea dein afora si tractarea materialehu sunt lasate intru totu alegerei si voiei autoriloru. Cei mai de frunte deintre disertatiunile respundietorie acestei teme, in sientia solene dein 30 mai

1850, ise va ajudeca pretiulu de 1000 fl. c. m. Tractatele concuretorie sunt de a se tramite in la-intru la academia pan' la capetulu lui dec. 1849.

III. Fisicali: a) Fenomenele caldurei deduse sunt de a se esplicá dein principia adoptabili dupa un modru consentitoriu cu esperienti'a. Dela o lucrare multiemitoria acestei teme, astépta Academi'a, ca prein esperimente si calculi se se demustre, pre ce ambletu se temeieza propagarea caldurei in la-intrulu corpuriloru, dupa ce legi se efectuesce, si, in catu aceste legi se potu aduce intru armonia cu ipotesea vibratiunei termice, ce intielesu au in spirtulu acestei ipotesei spresiunile: Cardura libera si legata, capacitate de caldura etc. Pretiulu prentu cea mai indestulitoria disertatiune e 1000 fl. c. m. ce se va ajudeca in sientia solene de 30 mai 1850, er' disertatiunile sunt de a se tramite pan' la capetulu lui dec. 1849;— b) Ce parte are polenulu (farin'a) plantelorú fanerogamice la formarea embriului?—Prentu cea mai fundata deslegare acestei intrebari, ce are de ase temeia pre oserbatiuni microscopice cu totulu noue, si de odata are ase intende la un mai mare numeru de plante dein diverse famelié, sunt destinati 600 fl. c. m. carii se voru ajudeca in 30 maiu 1852, dupa ce termenulu tramite-rei scripteleru concuretorie e defiptu pre dec. a. 1851.

Spre intielegere mai buna urmeza aici paragrafi, ce se tienu de scriptele cu pretiu, dein statutele Academiei.

§. 38. Tractatele, ce se propunu Academi-ei, potu fi compuse in ori ce limba domestica in monarchi'a austriaca au in cea latina, si se voru tipari intr'acea limba in care s'au compusu.

§. 39. Deintre patru pretiuri, ce Academi'a va escrie in totu anulu, doue se voru propune de o clase, doue de cealalta.

§. 40. Tractatele concuretorie, precum eusitatu, sunt de a se insemná cu o sententia, care de o data sierbesce de inscriptiune pre scrisori'a sigilata ce cuprende numele autoriului. Numele autoriloru aflati demni de premiare se voru publicá de presidentele Academiei in sientia solene dein 30 maiu dupa ruperea sigileloru scrisoriloru la vederea totororú. Celelalte scrisori nedeschise se voru arde, si tractatele se voru pastra.

§. 41. Despartirea de premiu intre mai multi concurenti nu are locu.

§. 42. Tota tractatulu corunatu remane proprietatea autoriului. Ci de va dori autoriulu, Academi'a o va dá in tipariu ca un opu separatu. La care templare autoriulu va capeta 50 esemplarie si-si va pierde dreptulu de proprietate.

§ 43. Membrii actuali ai Academiei nu potu se ie parte la concursulu prentu pretiurile de ea escrise.

Sciri de in Ungaria. Ap'a dunarei, carea asia amenentia se inaltia se, scade totu intru un'a; ghiacia nu se vede de catu ici-colo ci pre multe locuri a fostu stricatoria. — Navigarea cu vaporele se incepu la 7: 19 febr. — In Pesta se judeca inaintea judetului Comitatalui procesulu de falsificarea de police, dupa care o baronesa se judeca la 8 ani de prinsoria, un comite la 4 asemenea, altii cu procuratorii loru la cate 3-6 luni.

A N G L I A.

LONDON, 5: 17 febr. In cas'a lordiloru se incepura desbaterile asupra legerei adou'a abilului de restatorirea comuncatiunilor oficiose cu scannulu Romci. Marchesulu de Landsdowne se redca se cera a dou'a legere abilului; si dise, ca si de in partea colegeloru sei si de in cea maimare a tierei spereza o deplena asemtire. Elu arata mai in colo, ca bilulu seu nu e in contradicere cu actulu regulamentului, au cu principia-le fundamentarie a tierei, si deca Camara Comuniloru suptu Jacob II condamna pre lord Castlemaine de tradetorii, ast'a nu o facu prentu ca a statu in relatiuni diplomatece cu Rom'a ci prentu ca a vritu reduce Anglia erasi suptu autoritatea Santului-Scaun. In urma arata, ca aste relatiuni totu de un'a si mai alesu suptu antaii regi de in cas'a Hanoverana, pan' intempurile mai deincece, au statutu, nu de adreptulu cu adeveratu, ci togm'a prentu aceea neperfecte si irregularie; si ca prentu aceea evenitu tempulu ca aste irregularitati seincete. Lordulu siediu diosu intre aplause de tote partile. Lord d' Eglington propuse un emendamentu: ca neci un membru a clerului romanu se nu pota impleni functiuni diplomatece in Anglia. Ducele de Newcastle si episcopulu de Winchester impagnara bilulu. Episcopulu de S. David l'apara cu caldura, dicundu: ca tota diferenti'a va fi, ca guvernulu de ci in colo va lucra cum se cade omeniloru onesti si liberi in locu de a lucra cum lucra acum; elu atense apoi starea de acum a Italiei si caracterulu Papei, pre carele-lu representa ca pre unulu ce unesce geniulu bunulu sentiu cu patriotismulu si-si facu opusetiune mai inalta de catu ori care de in predecesorii-si (Aplausuri); ei in urma apară si emendamentulu propusu. Episcopulu d' Exeter se declara cumca in fundamentu se in voiesce cu bilulu, ci aparenduise plenu de anomalie, ise opune. Ducele de Wellington declara, ca se teme de rele urmari de in asemenea propusetiuni, ci suptu o clausula garantiatoria, pre in care s'ar declara, cum ca M. Sa e capulu supremu al baserecei in tote statutile sale, si ca tote legile constitutive ale baserecei anglesci remanu nevetemate intru totu ce nu se schimba pre in acestu bilu, eplecatu a parten bilulu. Lord Stanley partenesce bilulu intru tote. Desbaterile nu se incheiara.

— Intru un jurnal se scrie, cum ca Exc. Sa D. Badini sosi in London intru o misiune straordinaria a Papei catra guvernulu anglescu.

— In Cas'a Comuniloru, in 11 febr. se termina desbaterile asupra bilului prentu judei, carele se si lese adou'a ora cu 277 de voturi in contra 261. De ora ce a dou'a legere totu de un'a e stadiulu celu mai criticu prentu un proiectu de lege, asia sortea bilulu intr'asta Camara se pote socoti ca certa.

In 15 febr. Lord Palmerston se declara, cum ca guvernulu anglescu canta cu bucuria la progresulu libertatei nationali in Italia, de in impreuna-intielesulu si armonia intre principi si popora (!), si ca nu este de ase teme, cum ca Austria ar' vre a se amesteca cu vreo intrevente ostile in cele cese templa decindea de Padu.

E L V E T I A.

(Continuare) Acesta partida se lauda a fi fructulu esentiale a descoperirei libere a sentiementeloru; ci ea aduse in Elvetia lucrulu la atat'a, catu tote foile, cate cutezara a fi de alta parere, trebuira se incete. Ea graiesce de impartasirea cugeteloru neimpiedecata, ci ea aduse Elvetia la acea stare, in catu neci un amicu altuia numai cuteza ai impartasi in scrisu oserbarile, patinele, temerile au sperarile sale. Cu nemica intielege ea mai bene libertatea cuvintului; dupa ce cuvintulu nu numai in carciune, ci si acolo unde cuvintulu dupa o mai inalta insarcinare are momentu si mesura, in basereca, e spionitu, si decumva dupa acesta incredentiare, nu dupa a partidei voia, resuna, numai de catu se inneca. — Aستا partida se lauda cu vericitate; ci in Elvetia lucrarile si cuvantarile ei sunt un amestecu nedescalcitu de mentiuna si insielatiune. Ea se ingamfa cu aceea, cum ca numai ea ajutoresce toturoru drepturiloru catra o ne superata recunoscere si o putere nemicsiorata, candu ea cu un risu de batjocura calca subtu petiore acele comunitati ce nu se tragu pre diosu inaintei, si pre acei individui, carii mainainte dupa legi si amesuratu legiloru despuneau in sfere mai intense. Ea vorbesce de drepturile poporului, carele interesele mai sante numai in manule acelor barbatu pote se le depuna; pre carii socotesc demni de a sa incredere, inse de destinge poporulu pre acestia si alegerile-si inderepta spre ei; ci alesii n'au onorea de a placé partidei; atunci alegerile se nemicescu, de cum va nu au ajunsu cu prinsori si cu tote midilocel celu mai nerusinat terorismu a le indrepta dupa placu. Ea ve cetera la urechie preste capu, cum pre in ostentia ei cea mai curata legeitate s'a intrudusu intru tote ramurile stariloru publice; ci in contra Hattischerifeloru (ordinantie turcesci) loru nu e secura nece o proprietate, nece o libertate personale; nece o onore civica; nece o esistencia de familie, in catu aceste tote sunt temeiele esentiale a ei. Ea urla in tote latunile despre libertate ca de bunulu neatensu al poporaloru si individuiloru; ci junghia libertati de cincisute de ani pre gradele altariului, pre carele ea puse un scortu ca idolu de libertate. Ea vorbesce de scutenti'a proprietatei, ci acum conserbarea unui sentiementu neinvouitu cu al ei, macar' adeverita pre in neindoitu dreptu si subtu o stare de totu libera, e de ajunsu, ca pre ori ce individuu neplacutu si ori ce comunitate intre jubilu diavolescu se le despoe de al loru. In necredenti'a ei predica libertatea de a crede cea mai nerestrinsa ca bunulu celu mai inaltu, ci amutia pre cei, cesi adeverescu mai alesu pre in fapte credenti'a, carisi intoreu tempulu si poterile in totu modulu de lucrare spre benele omenimei, ca pre nesce fiere selbatece a fora de in tiera.

„Ci ca se treca preste tota mesura celoru in floratorie si gretiose, ea adauge la aceste tote in ca blasfemi'a despojata. Omeni carii togma nu voru asi ascunde poftelē nu numai anti-catolice ci chiaru antireligiose, a caror'a sierbitori de mi-

litia spurcarea case d. diesci fora vre o pedepsa, expusera prenti la ori ce rusinare, profanarea cele mai sante in modulu celu mai crimosu, unii ca acestia pasiescu in neomeni'a loru pan' intr'atatu, catu la capetulu unei prochiatiuni provocara la numele lui D. dieu si cutezara a grai de neinvins'a scutela, cu carea Elu acoperi turmele loru, si vreu a insielá lumea, casi candu ei aru crede intr'adensu, cumca cu virtutea bratiului lui iaru fi invinsu. Aici incaî invetiatorii loru dein 1793 s'apucara mai cu nefaciari'a de lucru, ei nu voira asi frumsetiá faptele cu un nume, care prentu ei nu mai erá de catu un sunetu resunatu.

Radicalismulu imbetatu de putere-si nu are altu scopu de catu a restorná totu ce nu ise trage in pulberé inaintei, a sférma totu ce ar' pretende altu dreptu la esistencia de catu invoirea au suferenti'a radicalismului. Spré intramarei lipseste capacitateá mai inalta, spré indreptare intiepti'a, inca si cea mai mica atengere de sinceritate. Consiliului amicale, cum il'a impartitu Stratford Caning, întorce urechié surde, cuventulu flagelatoriu, al adevérului, ce se audí dein gur'a Comitelui de Montalembert, o furia nepotentiosa; si indemnóloru dein deregatori'a dein partea poteriloru invecinate acelu cinismu cu peri de porcu, ce radicalismulu place al cofunde cu sentiulu natiunale cuventiosu. Dein imoralitate esitu, si legatu de mentiuna ca de un elementu al vietiei netrecutu, radicalismulu are singura destinarea de a semená sementi'a pierdiarei; de acielu, ori undesi puné radecina mai antaiu, relatiunile baserecesci, civili si sociali cu resuflareai pestifera trebué se se invenineze, ér' apoi prein puterea brutale se se surupe. (W. Z.)

BERN, 4: 16 fevr. In 14 fevr. se votizá cu 12½ voturi ó amnestiá deplena prentu toti cati au fostu partasi confederatiunei separative a fora de inculpatii pan'acum de proditori au resipitori de banii Statului. In 15 fevr. se aprobá respunsulu la not'a celoru trei poteri. In 16, diet'a se prorogá pan'la tempu nedeterminatu.

FRANCIA.

PARIS, 6: 18 fevr. Camar'a Deputatiloru între infotate desbateri a ajunsu pan'la paragrafulu dein urma al proiectului de Adresa, si in 12 fevr. se inchiara. In 4 si 5 fevr. se desbatu paragrafulu prentu Algeria. D. Guizot, ministrulu celoru dein afora, intrebatu prentu Abd-el-kadir, respunse: cumca guvernulu va tiené cuventulu datu; acestu cuventu e: ca elu va fi dusu au in St. Jean d' Acre (Acca) au in Alesandria; a fora de aste doué punturi altele nu se insemnara. Ci Acca e esclusa; prentu cá e in manule Portei, si Port'a n'a recunoscutu cuprenderea si tienerea Algirei, deaci e cu nepotentia, a dá pre Abdelkadir in manule unei poteri ca acestia, si carea la asemene casu ar' poté in acelasi minutu a se sierbí cu elu iii contr'a acestei tieneri. Ci Alesandria nu e esclusa; ca ci de si pasi'a Egiptului e in strinsa legatura cu Port'a, ca vasalulu ei, ci elu possiede Egiptulu cu dreptu ereditariu si-lu amministra cu ó lata mesura de independentia. De ci starea nu e totu aceeași prentu Acca, avenduse acolo garantie care lipsescu aici, apoi relatiunile cu pasi'a Egiptului sunt de o natura de a poté cere cu buna sperare aceste garantie; de ci Abdelkadir, de va stá pre aceea, va fi dusu in Egiptu, si va petrece acolo subtu conditiuni de preveghiare si securitate respunditorie inte-

reseloru Statului; — numai si pasi'a se se invoiesca, cu carele s'au inceputu negociatiunile. — Regele doná mai multoru cetati dein Algeria dreptu municipale, Mostaganem, Bona si Philippeville. — Se vorbesce, cá Ludovicu-Filipu in primavéra se va duce la Pau se resufe aerulu pireneiloru si se traiesca cu apele minarali de acolo in siesa au optu septemane; patemile firesci a le lui se paru a cere cea mai mare cruciare. De odata voru plecá catra Spania si ducele cu ducé-s'a de Montpensier.

— In 12 feb. proiectulu adresei fu adoptatu cu 222 asupr'a 189 voturi. In 2: 14 fevr. Deputatiunea alesá, insocita mai de tota Camar'a fu acuprensa de regele dupa datena, la 9 ore ser'a.

— Opusetiunea dein caus'a paragrafulu dein urme al adresei, in care se mustra ospetiele reformistice ale opusetiunei, e intota furi'a. Mai antaiu ca 100 de membri dein ea vrea sesi de demisiunea de deputati, ci nu fu nemica; de atunci fierbe in planuri ci se teme. Ea proiectase un ospetiu reformisticu chiaru in Paris, ci dupa mesurile guvernulu, si neincredentiarea de sentiementele gardei natiunali, inca n'a venitu la deplena resolutiune. Animele sunt ingriate in Paris, si opusetiunea nemica se pare mai tare a adori, de catu se se vena la lupta, ea spereza la asia templare revolutiune. Dein optu membri ce esira dein sorte, se fia membri deputatiunei presentatorie de adresa, numai trei voira ase aretá. — Aparatele in porturile Franciei se urmeza cu focu. Principele de Joinville e in Algeria pre visita la frate-seu, de aci Sicilia nu e departe.

G E R M A N I A.

In München, Capital'a Bavariei, in dílele de antaiu ale lui fevr., se incepura certe si tumulte urite intre studentii Universitateri, si de aci intre ei si politia, dein care cauza Regele inchise Universitatea pre a. c. ci la cererea cetataniiloru ce priusera partea studentiloru, erasi ó deschise, si prelegerile se reincepura. Caus'a tumultulu fu una dein cele mai de nemica.

I T A L I A.

NEAPOLE, 31 jan. Palermo inca nu s'a suspusu, si pare a cere si a se multiemi numai cu Constitutiunea dein 1812. neapolitanii fura batuti pre totendenea. In Neapole apromiterea Constitutiunei fu acuprensa cu mare entusiasmu, bucuri'a loru si aplausulu cu care acuprense pre Rege si fameli'a regia fura entusiastice. Regele intensa amnestia preste toti fora alegere.

Neapole, 10, fevr. Constitutiunea aseptata se publicá astadi, intre jubululu a tota lumea; numai Lazaroni (calicii dein Neapole) nu sunt multiemiti; seracii, ei asteptau revolutiune care se le aduca ceva de castigu; ei si cercara icicolo a face cate o revolutiune dupa ideile loru, ci gard'a civica le dede preste nasu. Palermitanii nu vreau se scia de catu de constitutiunea dein 1812, cu parlamentu in Palermo, si Vice-rege in person'a principelui ereditariu. Un guvernulu nou s'a formatu in Palermo, si parlamentulu e convocatu. Mesin'a nu vru acceptá se fia Capital'a Siciliei. Castelele sunt evacuate, si trupele neapoletane sunt revocate, ci intru ostare misié ce insufla cea mai mare desanimare in celelalte trupe. Regele ceru ajutoriulu Angliei si Franciei spre impacarea Siciliei, si Lord Minto cu lord Erskine chamati si sosira la Neapole. Regele se pare

plecatu a se învoi bucarosu la tote cererile Sicilianiloru, de unde asi tramisu siepte parlamentari in Sicilia.

—Gazet'a de Piemonte dein 8 fevr. anuncia, ca Regele Carolu Albertu a datu Sardiniei Costitutiune; ea stà dein 14 articii. Ea e pre acelesi principia cu a cei Neapolitane fundata. In 11 febr. Marele-duce al Toscanei inca apromise Costitutiune, cu a careia elucrare comisiunea insarcinata se ócupa, de unde îndemna pre credentiosii supusi se fia cu patientia inca vre o cateva dile, cesunt delipse spre o matura deliberare in acestu obiectu importante.

ROMA, 12 febr. S. Sa prein bilietè dela Card. secretariulu Statului denumi in loculu a trei Cardinali ministri ce au desemnatu de buna voia, pre acesti urmatori civili: Comitele J. Pasolini, consultoriulu Statului prentu Ravena, de ministru comerciului, artitoru frumose, industriei si agriculturei; D. Fr. Sturbinetti, conserbatoriulu senatului si poporului romanu, de ministru lucrurilor publice; si D. Mich. Caetani, Principele de Teano, de ministru de politia. (G. di R.)

In Roma se templara unele misicari turburate, in urm'a caror'a S. Sa se vediu îndemnata a publicá un motu propriu cu datu 10 febr., prein carei îndemna la ascultare si incredere intru portarea sa de grige, astupandu urechiele insufflariiloru straine care nu voru de catu desordene, ne aflanduse neci un temei de temere de catra straini. Acestu motu-proprriu fece afiinda impresiune in animele Romaniloru. In 12 dile, diua nu noptea, se adunà o multieme nevediuata inaintea Quirinalelui. S. Sa se aretà numai de catu intre orarile usitate, numai prentu Elu, ci catu de mare fù mirarea, candu S. Sa cu un viersu limpedu se intorse catra multieme si le dechiarà, cà benecuventarea le imparte numai subtu conditiunea de voru fi credentiosi baserecei si Capului ei. Cuventelei ce resunara preste marea piatia fura cam urmatoriele: „Inaintea de a se descende spre voi benecuventarea D. dieului, si inainte de a ve benecuventà io pre voi, pre totu statulu, si repetiendu dicu, pre tota Italia, lasati se ve graiescu vre o cateva cuvente. Io ve recomandu, cà animele se fia consentitorie, cà cererile se nu fia contrarie Santiei beserecei si demnatatei Statului. Cu tote acestea, unele strigete, ce nu sunt ale Poporului ci a unor pucini, nu potiù, nu trebuìu, nu voiù a le suferi la mene. Rogu dar'a pre Dumnedieu se ve benecuvente, subtu conditiunea espresa cà veti fi credentiosi baserecei si Ponteficelui vostru. Cu aste promise io ve benecuventu, ve benecuventu dein totu sufletulu meu. Aducitive a mente de promisele facute si fiti credentiosi lui Dumnedieu si Ponteficelui.” Pote-rea, cu carea strabatura aceste cuvente in anime, fù mare, ci catu va tiené nu se scie. In 2: 14 febr. se tienù un Consistoriu secretu straordinariu, la care toti Cardinalii ce se afla in Roma fura chiamati, si tienù 5 ore intregi. S. Sa voi se audia parerea Cardinaliloru intru formarea ministeriului, in urm'a tumultorulu amenintatorie dein septeman'a trecuta.—Legatulu pontificiu D. Ferrieri catra Port'a Otomanica ajunse in Constantinopole si fù acuprensu cu tota pomp'a cuvenita inaltei pusetiuni ce ócupa.

Scirile dein Bucuresci anuncia, cà Colegiulu éراسi seva deschide in primavéra, de care in nr. venitoriu mai pre largu.

P R I N C I P I A

de limba si scriptura.

XLVI.

Ci neci noi nu totu de un'a latinizamu, candu se pare, neci totu ce se pare e latinismu. Pre in latinismi sunt de a se intielege cuventele, formele, semnarile adoptate si aflande in latin'a clasica, a caror'a numeru prentu noi cei mai tardii e certu si defiptu, si a fora de care totu ce se afla in limbele romane de elementulu latinu potè se fia romanu ci nu si latinu intru intielesulu clasicu. Si cà dein multe un'a se atengemu: in limbele romane, ca si in cea romanesca, multe cuvente se afla derivate si compuse, ce, ele nu, ci numai elementele loru se afla in limba latina, de unde firesce cà ele neci se potu dice latine, ci prentu aceea totu nu sunt barbare ci romane. Fiendu inse latin'a cea mai vechia si mai desvoltata deintre limbele romane, si a careia preponderantia nu numai a stersu pre tote vechiele dialecte italice, a Osciloru, Umbriloru, Etrusciloru, ci si in formarea nouelor limbe romane avù cea mai semnata influentia, asia nu e de mirare, cà si in limbele noue romane numai aceea se pote socoti de elementu romanu, ce au intregu aumar in elementu se afla in limb'a latina.

Deci neminea potendu negá, cum si in limb'a romanesca se afla elemente destule romane, au nu ne va fi iertatusi noue, romaniloru, a ne formá dein aste elemente cuvente, ce cu geniulu limbei romane cosemtu, de si nu se si afla in latin'a, au poteca neci intr'alta limba romana? Si au sunt apoi, numai prentu ca asemèna cu latinele, numai de catu si latine? Noi inse, nu numai ne folosimu cu acestu dreptu, cu carele si pan'acum uni-alti multu-pucihu se folosira, ci adoptaramu si cuvente curatu românesci numai catu uitatè au mai rare, ce, prentu ca se afla si in latin'a, unor'a se voru fi parutu impromutate de a dreptulu dein latin'a. Meserere, descende, destinge, durorè, durá, frupturi, incende, lucore, scutu, tupsecá, ventre, si alte ce n'am folositu precum: ía, ua etc., nu le amuluatu de la latinele: miserere, descendere, dolore, dolare, fructus, incendere, lucore; scutum; toxicare, ventre, ilia; uva; ci asia le amu aflatu la betrani.

Rogamu d'ara pre toti, carii sciu si carii nu sciu latinesce, se nu ne judece numai de catu du aparentie ca latinizamu. Noi si aici repetimu; cà cu acelu dreptu, cu carele altii francescu si italianescu, si noi potemu latinizá, si inca cu mai multu dreptu de catu cei ce rusescu, serbescu, grecescu, turcescu etc.; ci noi ne restrinsemu de buna voia intre marginile mai alalta eri aratate.

Si ce pote fi caus'a ca românulu de candu e romanu si iuu Romanu, intr'atate modfuri limb'a sia corcitu (iertatiune prentu cuventu)? Noi nu ó spunemu, ci ea se precepè si fora spusulu nostru. Noi numai vomu percutre rapede prein diversele fase, ce au patitu limb'a in decursulu a mai multoru secli; care voru adeveri mai multu de catu ori ce argumentu, cum ca schimosirea limbei românesci nu porcede dein amestecare de elemente straine dela inceputu, ci dela alipirea acelor'a mai tardiu si pre incetu dupa ce limb'a érá formata.